

HVORDAN KOMME I GANG MED GRØNNE ANSKAFFELSER

Sarah Sinnathamby

Seniorrådgiver

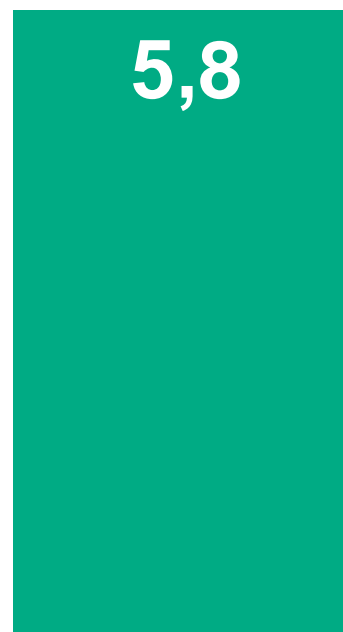
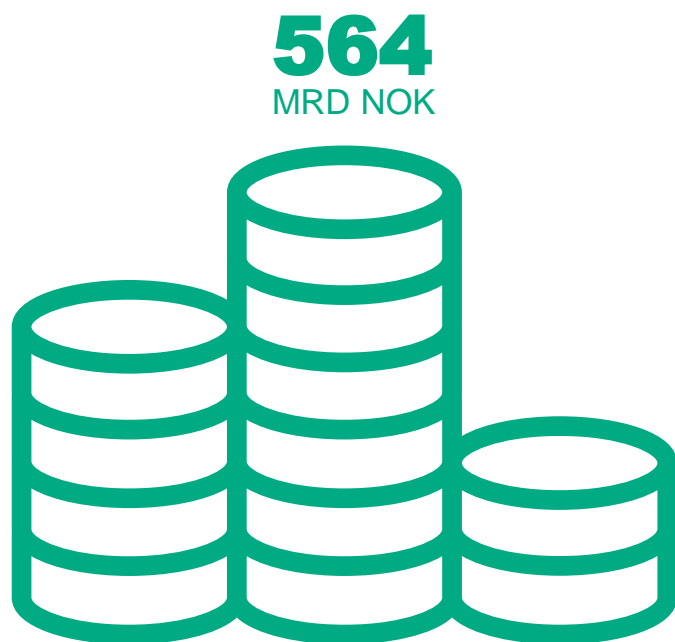
Divisjon for offentlige anskaffelser

Agenda

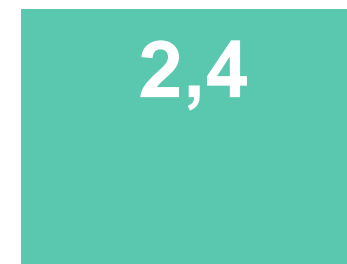
- Viktigheten av behovsvurdering
- Innkjøps kategorier hvor klimakrav er sentralt
- Hvordan kan DFØ bistå?
 - Kriterieveiviser
 - SOA samfunnsansvar
 - Øvrig veiledning
- Merkostnader og finansiell støtte
- Oppsummerende betraktninger

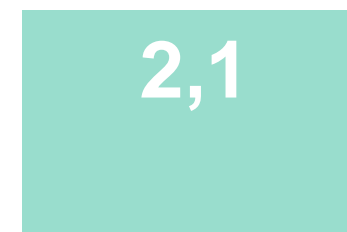
Offentlig innkjøp utgjør 16% av totalt klimafotavtrykk i Norge

Kommunal virksomhet

Statlig virksomhet
(eks.sykehus, universitet
og forsvar)

Fylkeskommunal
virksomhet

Tilsvarende mer enn all
veitrafikk i Norge

Anskaffelsesregelverket

Anskaffelsesloven §5

- Skal redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant.
- Ha rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter der det er risiko for brudd

Anskaffelsesforskriften §7-9

- Kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektes minimum 30 prosent.

Hva er skadelig miljøpåvirkning?

[Hva skal du kjøpe?](#)[Anskaffelsesprosessen](#)[Avtaler og regelverk](#)[Innkjøpsledelse](#)[Samfunnsansvar](#)[Innovasjon](#)

Koronaviruset - spørsmål og svar om offentlige anskaffelser

[Koronasmitte og offentlige anskaffelser →](#)

Her finner du informasjon om offentlige anskaffelser og håndtering av koronaviruset.

[Kriterieveiviseren →](#)

Difis verktøy for bærekraftige anskaffelser gir deg formuleringer til krav og kriterier for miljø og sosialt ansvar, og dokumentasjon av kravene, som kan stilles i en anskaffelsesprosess.

Felles kjøregregler for offentlige anskaffelser

Se senere

Del

Fem felles kjøregregler for offentlige anskaffelser

[Fem kjøregregler for offentlige anskaffelser →](#)

Se hvordan oppdragsgivere og leverandører bør opptre for å gjøre anskaffelsene bedre, mer effektive og mindre konfliktfylte.

[Markeds plass for skytjenester →](#)

Det skal etableres en markeds plass som skal gjøre det enklere for virksomhetene å anskaffe sikre, lovlige og kostnadseffektive skytjenester.

KOM I GANG MED GRØNNE ANSKAFFELSER

OKTOBER 2020

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)
og Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)

 Direktoratet for forvaltning
og økonomistyring

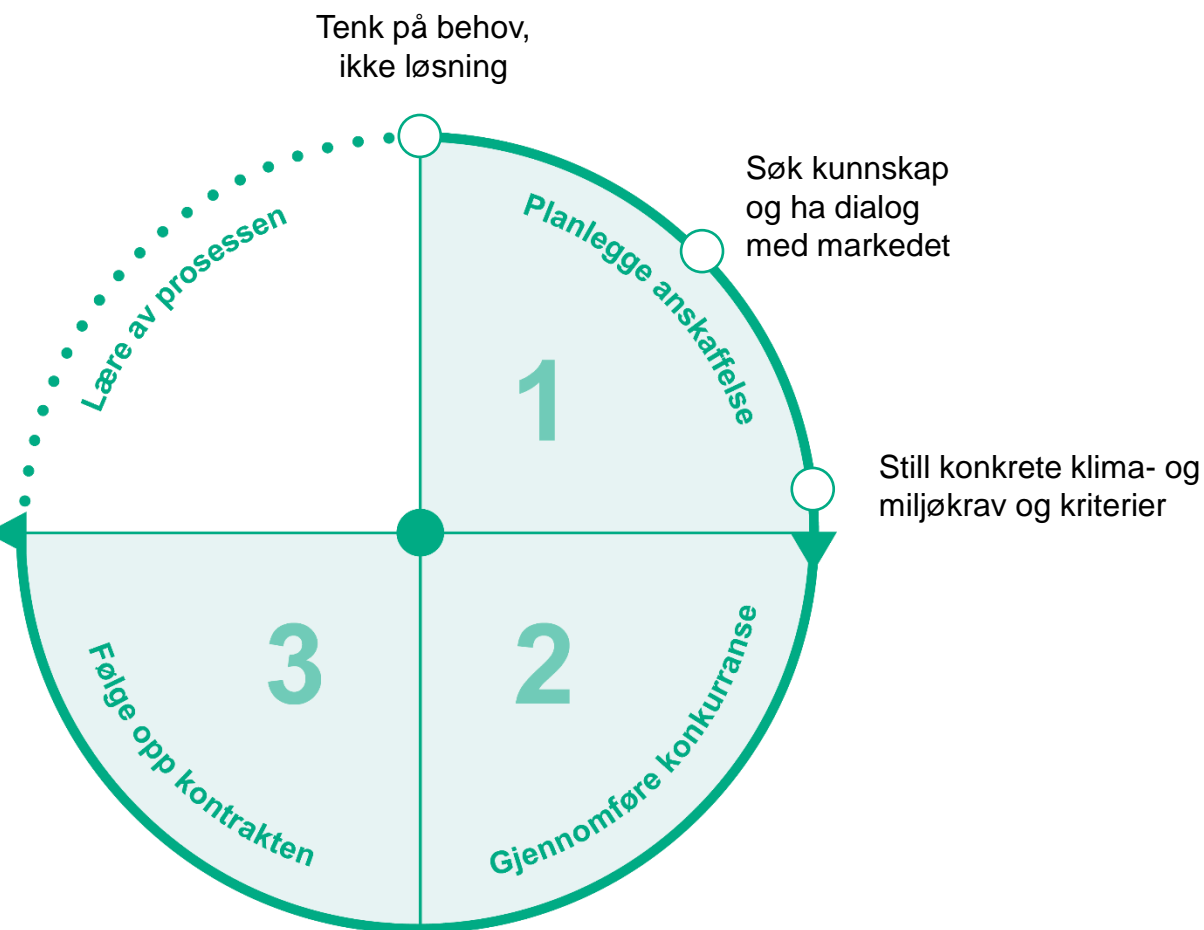
 NHO

 dfø

Grønne anskaffelser bygger på kunnskap og kontinuerlig læring

- Få en oversikt over klima- og miljøbelastningen til deres anskaffelser
- Sett konkrete mål i styrende dokumenter
- Endre på interne rutiner og retningslinjer

Måle og rapportere på miljøeffekter

Hvordan lage gode rutiner for anskaffelser?

Lag mindre avfall

- Revurder om innkjøp er nødvendig
- Reduser kjøpt mengde eller forleng levetiden
- Samarbeid med andre innkjøpere for å dekke like behov

Bruk ting om igjen

- Etterspør ombruk, reparasjon, oppgradering eller demontering

Gjenvinn materialer

- Etterspør gjenvunnet eller gjenvinnbart materiale

Utnytt energi

- Vurder om du kan gjenbruke ressurser, for eks. bruke biogass

Tapte ressurser

Ombruk av møbler i Asker kommune

Ved behov for møbler skal kommunen

- 1) Ombruke interne møbler
- 2) Kjøpe brukte møbler på eksisterende rammeavtale
- 3) Kjøpe nye møbler

Hvordan:

- Kartlegge dagens møbler, behov, kostnader og miljøeffekt via verktøyet Green stock
- NAV og kommunens senter for tilrettelagt arbeid reparer og transporterer møbler

Mål: 80 % av tilgjengelige brukte møbler er tatt i bruk innen januar 2021

Kostnader

10,7 mill. NOK

Miljø

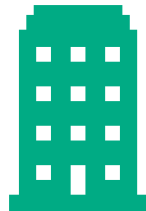

105 tonn CO2.

Hovedregel – still klima- og miljøkrav og/eller kriterier til:

Transport

Bygg og anlegg

Mat og måltidstjenester

Produkter som inneholder
plast og miljøgifter

IKT/Elektronikk

Batterier

Møbler

Tekstil

Avfall, avløp
og gjenvinning

5 vurderinger

1

Hvilken miljøpåvirkning har produktet eller tjenesten og/eller hvilken miljøforbedring kan oppnås?

2

Er dette en budsjettmessig stor anskaffelse og/eller langvarig kontrakt?

3

Hvilket potensial har denne anskaffelsen til å påvirke markedet?

4

Hva er kostnadskonsekvensene av krav(ene) og kriteriet(ne)?

5

Finnes det miljø-vennlige alternativer i markedet og/eller tilgjengelige kriteriesett?

Et verktøy for bærekraftige anskaffelser

Still krav til miljø i anskaffelsene

Velkommen til Kriterieveviseren. Her finner du informasjon om ansvar, og dokumentasjon av kravene. Krav- og kriteriesettene er utarbeidet slik at du kan klikke deg gjennom fem trinn kan du enkelt finne og bruke i anskaffelsen.

Avfallsinnsamling

IT-utstyr

Møbler

Som et minimum bør oppdragsgivere vurdere basiskrav og -kontraktsvilkår til følgende:

- lang levetid
- kjemikalier og energieffektivitet
- sikker innsamling, sletting, ombruk og gjenvinning
- ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter

PC-er, skjermer og nettbrett ⓘ Tjenester for avhending

PC-er og skjermer

Nettbrett

Miljø

(Marker/fjern alt)

Miljøvennlig distribusjon [2]

Miljø- og energivennlig design [2]

Forlenge levetid [5]

Sosiale hensyn

(Marker/fjern alt)

Lærlinger [1]

Menneskerettigheter [2]

Utskifting av kritiske komponenter

1. Leverandøren, eller dennes underleverandører (produsenter) skal tilby steg-for-steg-instruksjoner som beskriver hvordan kritiske komponenter; dvs. komponenter som inngår i tabellen nedenfor, kan byttes ut. Tabellen nedenfor er hentet fra [TCO Certified](#) generasjon 8 punkt 6.2 Replaceable components.
2. Instruksjonene skal være allment tilgjengelige på internett, med gratis tilgang
3. Komponentene listet opp i tabellen nedenfor skal minimum
 1. være allment tilgjengelig for kjøp (komponentene må ikke være identiske så lenge de gir minimum tilsvarende ytelse), eller
 2. kunne erstattes gjennom garanti- eller vedlikeholdsavtale (avhengig av hvilke komponent det gjelder)

Kravet gjelder i 3 år etter levering av IT-utstyret.

Kritiske komponenter i tabellen som ikke inngår i IT-utstyret som anskaffes trenger ikke gjøres tilgjengelig. CPU (prosessor) som er limt fast, omfattes ikke av kravet.

IT-utstyr	Deler (norsk)	Deler (engelsk)
Bærbar PC	Batteri	Battery
	Display Panel/ skjerm-montering	Display Panel /Display assembly
	Lagring (SSD, HDD, RAM)	Storage (SSD, HDD, RAM)
	Ekstern/ intern strømforsyning	External/Internal PSU
	Tastatur	Keyboard
	System/ hovedkort	System/motherboard

Sikker innsamling, sletting, ombruk og gjenvinning

Leverandør (eller dennes underleverandør) skal tilby en ombruks- og gjenvinningstjeneste som minimum omfatter følgende:

1. Sikker innsamling av elektronisk utstyr i låsbare sikkerhetsskap
2. Sikker sletting og aidentifisering av elektronisk utstyr som samles inn
3. Ombruk av elektronisk utstyr
 - Brukt elektronisk utstyr skal forberedes til ombruk, så fremt utstyret er i stand til å det, eller relativt enkelt kan settes i stand til det av leverandøren (eller av dennes underleverandør).
4. Gjenvinning
 - Elektronisk utstyr som ikke kan settes i stand til ombruk, skal gjenvinnes.
 - Utstyr som skal gjenvinnes skal håndteres av et [returselskap godkjent av Miljødirektoratet](#) eller av en annen lovlig mottaker.

Dette kravet omfatter ikke sikkerhetsgradert informasjon. Sikkerhetsgradert informasjon gjelder informasjon som kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser om den blir kjent for uvedkommende. Dette gjelder informasjon som blant annet tilvirkes i politi og forsvar. IT-utstyr med sikkerhetsgradert informasjon skal håndteres i tråd med Sikkerhetsloven.

Avfallsinnsamling

Avfallsinnsamling er en transportkategori med store utslipp og muligheter for utslippsreduksjon. Vi viser eksempler på krav og kriterier for å redusere utslipp.

Publisert: 21. mar 2019, Sist endret: 26. nov 2020

Bilde: Colourbox

Måltall fra Nasjonal transportplan

Innen 2030 skal 50 prosent av nye lastebiler være nullutslippskjøretøy

- Hva er avfallsinnsamling? ▼
- Klima- og miljøbelastning ▼
- Hva du som oppdragsgiver kan gjøre ▼
- Innovative anskaffelser av avfallsinnsamling ▼
- Mer om klima- og miljøvennlig avfallsinnsamling ▼

Miljømerker og miljødokumentasjon for IT-utstyr

Kilde: DFØ

Oversikt over anerkjente og utbredte miljømerker og miljødokumentasjon for IT-utstyr.

Publisert: 14. sep 2020, Sist endret: 20. nov 2020

For mer informasjon om bruk av miljømerker, se veileder for [miljøkrav og miljødokumentasjon](#), og spesielt avsnittet "En miljømerkeordning kan brukes på flere måter" i trekkspillmenyen.

- Blaue Angel ▼
- Energy Star ▼
- EPEAT ▼
- Miljømerket Svanen ▼
- TCO Certified ▼
- Responsible Business Alliance (RBA) ▼

Listen er ikke uttømmende, men gir en oversikt over anerkjente og utbredte miljømerker og miljødokumentasjon for kategorien IT-utstyr.

Hva skal du kjøpe → Transport → Avfallsinnsamling

Hva skal du kjøpe → IT → IT-utstyr

SOA samfunnsansvar

- Fagplanen har læringsmål som beskriver hva en innkjøper skal kunne for å gjennomføre en anskaffelse som
 - reduserer skadelig miljøpåvirkning og fremmer klimavennlige løsninger
 - ivaretar krav til lønns- og arbeidsvilkår
 - ivaretar arbeidstaker- og menneskerettigheter
- Innhold på anskaffelser.no er pensum
- Målgruppen er offentlige innkjøpere
- Fagplanen bygger på SOA basis, og de som tar testen bør ha kompetanse på et basisnivå fra før
- Lansering av sertifiseringstest høsten 2021

Merkostnader og finansiell støtte

The image shows a screenshot of the ENOVA website. At the top left, there is a hamburger menu icon and the word 'MENY'. At the top right, the 'ENOVA' logo is displayed. The main content area features a large blue header with the text 'Bygg og eiendom' in white. Below this header, there is a paragraph of text: 'Blir du med og flytter fronten i byggemarkedet? Nå kan du få støtte til både utvikling og utprøving av innovative energi- og klimaløsninger i bygg.' To the right of the text is a 3D architectural rendering of a modern building with large glass windows, situated in a scenic landscape with mountains and a body of water. The rendering shows a mix of greenery and urban infrastructure, including a road and a bus.

Klimasats – støtte til klimatiltak

Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.

Kommuner, fylkeskommuner og enkelte kommunale foretak kan søke om tilskudd, sammen eller hver for seg. Støtte skal være utløsende for at tiltakene gjennomføres, kommunen må bidra med egeninnsats og søknader må være politisk forankret.

Merkostnader og finansiell støtte

Klima- og miljøkrav har ofte ikke en merkostnad. Noen tiltak, som reduksjon av matsvinn, færre reiser, mer energieffektive bygg, ombruk av møbler og lignende kan også være kostnadsbesparende. Men der det er behov for ny teknologi og helt nye løsninger kan det være høyere investeringskostnader. Det er flere virkemiddelaktører som tilbyr økonomisk støtte til grønne anskaffelser.

Miljødirektoratets [Klimasats](#) er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.

[PILOT-E](#) er et finansieringstilbud til norsk næringsliv, etablert av Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Enova. Målet med ordningen er at helt nye produkter og tjenester innen miljøvennlig energiteknologi skal bli raskere utviklet og tatt i bruk for å bidra til utslippskutt både i Norge og internasjonalt.

Enova kan dekke deler av merkostnaden ved å velge mer energi- og klimavennlige løsninger. Investeringstøtten bidrar til å realisere prosjekter innenfor alle sektorer i privat næringsliv og offentlige virksomheter, som for eksempel [industri](#), [landtransport](#), [maritim transport](#) og [bygg og eiendom](#).

Innovasjon Norge gir støtte til offentlig-private [innovasjonspartnerskap](#) som har mål om å løse samfunnsutfordringer. De forvalter også [Miljøteknologiordningen](#) som gir tilskudd til norske bedrifter til utvikling, pilot og demonstrasjon av ny miljøteknologi.

[Transport 2025](#) programmet til Forskningsrådet finansierer forskning, innovasjon og pilotering innenfor transportområdet. Satsingen omfatter helheten i transportsystemet og omhandler veg, bane, sjø og luft, herunder persontransport og næringstransport. TRANSPORT forvalter også Pilot-T-ordningen. [Pilot-T](#) gir støtte til nye løsninger i skjæringsfeltet mobilitet/IKT.

Forskningsrådet gir også støtte til [Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor](#) og [Forkommersielle anskaffelser](#).

Støtte til leverandører fra Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Enova er lovlig statsstøtte. Ved statsstøtte er det et absolutt krav at støtten må være utløsende for at tiltaket blir gjennomført. Oppdragsgiver (eller leverandør ved tjenesteanskaffelse) må altså ha fått tilsagn om støtte før anbud lyses ut eller bindende tilbud gis.

Relevante lenker

- <https://www.anskaffelser.no/>
- [Kom i gang med grønne anskaffelser](#)
- [Kriterieveviseren](#)
- [Mer om Klimasats](#)

Innkjøpsleders ansvar

- Policy, strategi eller andre styrende dokumenter som ivaretar forventning om at miljøhensyn ivaretas
- Bygge kompetanse om miljø i anskaffelser
- Etablere rutiner
- Oppfølging
 - Måling / klimaregnskap
 - Regelmessige møter med dine ansatte
 - Vet alle i virksomheten hva kontraktsoppfølging innebærer? Faller ofte mellom to stoler.

Nytt innkjøpsledernetverk 10. mars

Tema er kompetansebygging

Meld deg på her: <https://dfo.no/kurs/330457>

Takk for i dag!

Direktoratet
for forvaltning og
økonomistyring

Sarah.sinnathamby@dfo.no

41231471